

Sirpa Kauppisen ja 16 muun valtuutetun aloite lapset ja nuoret mukaan kouluväkivallan ehkäisyn toimintamallien valmisteluun

VD/1071/00.02.00.03/2021

KK/AI/AH

Sirpa Kauppisen sekä 16 muuta valtuutettua ovat jättäneet seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Lapset ja nuoret mukaan kouluväkivallan ehkäisyn toimintamallien valmisteluun

Nuorten henkirikokset ovat kasvaneet, ja silmitöntä väkivaltaa sisältävien videoiden kuvaaminen on yhä tavallisempaa. Vantaa on luomassa yhteistä toimintamallia pääkaupunkiseudun kuntien kanssa kouluväkivallan ehkäisyyn ja käsittelyyn.

Henkisen, fyysisen ja someväkivallan estämiseen ja kiusaamistilanteiden ratkomiseen pitää olla selkeät toimintamallit, joista puhutaan suoraan oppilaille ja vanhemmille. Oleellista ei ole uhrin vaihtaminen, vaan väkivallan tekijöiden ”jengin” hajottaminen ja väkivaltakulttuuriin puuttuminen.

Tilanteiden jälkeinen seuranta on usein puutteellista. Väkivaltaan tulee puuttua, vaikka se tapahtuisi koulun aidan toisella puolella, sillä pelko ei jää aidan ulkopuolelle, ja voi tehdä lapsen koulunkäynnistä pelon helvettä.

Kiusaamisesta ei aina uskalleta kertoa. Tätä saattaa helpottaa sähköinen osoite tai puhelinnumero, johon voi anonyymisti tehdä ilmoituksen kiusaamisesta, väkivallasta, someväkivallasta tai väkivaltavideosta. Myös tietoa siitä mistä hakea apua kiusaamiseen ja miten saada keskusteluapua tarvittaessa tulee olla selkeästi esillä. Lisääntyneeseen seksuaaliseen häirintään on puututtava.

Opettajilla on suuri merkitys, ja heidän tulee ehtiä ja uskaltaa puuttua matalalla kynnyksellä ja oma-aloitteisesti. Tämän tulee tapahtua mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja tosissaan sillä moni joukkopahoinpitely on pitkän kiusaamisen päätös.

Ehdotamme että valmisteltaessa on otettava huomioon lasten ja nuorten näkemys siitä, miten kaikenlaista kiusaamista ja väkivaltaa ehkäistään parhaiten. Nuorten ehdotuksissa on noussut esiin esimerkiksi tarve anonyymille ”postilaatikoille”, samoin väkivaltarakenteiden hajottaminen uhrin vaihtamisen sijaan. Erityisesti vakavan kiusaamisen uhreja on kuultava valmistelussa.”

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Vantaalla jokaisella koululla on suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä. Suunnitelmat päivitetään vuosittain ja käsitellään henkilökunnan ja oppilaiden kanssa oppilaiden ikä ja kehitystaso huomioiden. Lisäksi kouluille on laadittu selkeät ohjeistukset kouluaikana

tapahtuviin uhka- ja väkivaltatilanteisiin. Näiden ohjeiden lisäksi kaikille kouluille laadittiin lukuvuonna 2020–21 kriisikortit, jotka ovat henkilökunnalle suunniteltuja toimintakortteja ja oheistuksia erilaisiin kriisitilanteisiin. Myös kyseisissä korteissa on ohjeita väkivallan uhka- ja väkivaltatilanteisiin.

Lukuvuonna 2021–22 Vantaan perusopetuksen turvallisuusteemana on lapset, nuoret ja väkivalta. Väkivaltatilanteiden ennaltaehkäisemiseksi erityisen tuen ryhmien henkilöstölle on tilattu Turvallinen kasvu-, oppimis- ja työympäristö –luento, jossa annetaan ohjeistusta, kuinka henkilöstö omalla toiminnallaan pystyy ennaltaehkäisemään uhka- ja vaaratilanteita. Lisäksi henkilöstöä koulutetaan siitä, kuinka fyysinen rajaaminen suoritetaan oikein ja turvallisesti. Lukuvuoden aikana perusopetuksen johto ja kaikki koulut tekevät turvallisuusasiantuntijoiden johdolla simulaatioharjoituksen lukuvuoden turvallisuusteemaan liittyen. Vantaalla vietetään viikolla 47 Väkivallaton Vantaa-teemaviikkoa, jonka aikana järjestetään mm. väkivalta-aiheesta vanhempainilta somessa sekä koulutusta väkivallan puheeksi otosta opettajille ja erityisopettajille.

Vantaan kouluissa on reagoitu lasten netissä kohtaamaan kiusaamiseen ja häirintään. Sosiaalinen media ja erilaiset pelialustat sekä koululaisten käyttämät viestintäsovellukset aiheuttavat ongelmia koululaisten arjessa. Vantaan kaupunki on halunnut turvata 3.–9.-luokkalaisten kouluarjen ja varmistaa, että apua on saatavilla matalalla kynnyksellä. 19.000 vantaalaista koululaista saa koulutaipaleelleen tuekseen Someturva-palvelun, joka auttaa kiusaamisen ja häirinnän tilanteissa.

Someturva-palvelu on Suomessa kehitetty innovaatio, joka hyödyntää myös tekoälyä. Palvelussa lapsille, nuorille ja aikuisille vastaavat kuitenkin ihan oikeat ihmiset. Somessa tapahtuva kiusaaminen ja häirintä saa monia muotoja, ja eri tilanteet vaativat erilaisia toimintaohjeita. Someturvassa vantaalaisia auttavat someen erikoistuneet juristit, sosiaalipsykologit ja psykologi.

Lasten ja nuorten kokema kiusaamisen sekä seksuaalinen ahdistelu on yleistynyt yhä nuorempien käyttäessä eri someja ja pelejä. Someturvan avulla voimme varmistaa, että nuorimmatkin koululaiset uskaltavat ja osaavat pyytää apua. Selvitysten mukaan somehäirintää tai -kiusaamista kokevilla henkilöillä on korkea kynnys pyytää apua. Vuonna 2019 julkaistun kouluterveyskyselyn mukaan kolme neljästä lapsesta ei kerro vanhemmalle tullessaan seksuaalisesti ahdistelluksi verkossa.

Someturva-palvelu otetaan käyttöön Vantaan kouluissa lukuvuoden alussa ja sillä pyritään lisäämään koululaisten turvallisuuden tunnetta sekä antamaan tehokkaita työkaluja ammattikasvattajien arkeen. Someturvaa on pilotoitu onnistuneesti keväällä 2021 kuudessa vantaalaisessa koulussa. Someturvan käyttöönottokoulutus annetaan opettajille, koulujen oppilashuoltohenkilöstölle, kouluterveydenhoitajille, nuorisotyöntekijöille sekä perheneuvolan henkilöstölle. Myös huoltajille tiedotetaan Wilma-viestillä palvelusta, jotta myös kodeissa osataan ohjata palvelun käyttöön.

Kaupunginhallitus 20.9.2021 § 20

Kasvatuksen ja oppimisen apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa Sirpa Kauppiselle ja 16 muulle valtuutetulle esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja

b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

apulaiskaupunginjohtaja Katri Kalske, puh. 040 6205080, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi